

Evocacions d'octubre

Això degué ser la tardor freda d'algun any dels primers seixanta, no sé si abans o després d'aquell aplec frustrat a Bocairent (frustrat per la Guàrdia Civil), del qual fa poc temps vam recordar el mig segle. Per aquells dies, com diria l'evangeli, predicàvem en un quasi desert, allà on podíem i de la manera que podíem, i jo molts anys després ho evocava en la prosa romàntica i apassionada d'aquella crònica o falsa novel·la que es deia *El desig dels dies*: desig dels dies del Messies, que és el desig "de ser considerat dignes de viure en el món que ha de venir", segons el text de Maimònides que encapçalava el llibre. Unes predicacions d'aspirant a profeta, que podien ser, per exemple, com aquella nit, "quan havia arribat amb el tren a Montesa, havia baixat jo sol a l'estació, sentint ja mentre baixava els quatre cops aguts ding ding ding de la campaneta de bronze i el xiulit estrident, l'esbufec del vapor, i el cap d'estació amb el coll de l'abric apujat tapant-li les orelles, que em mirava com si el tren s'haguera aturat aquella nit només per mi i jo en tinguera la culpa, i després caminava cap al poble sota un cel fred i claríssim d'estels, pujava cap a les cases i cap a les ruïnes encara poderoses del castell que només un terratrèmol pogué tombar, davant meu altes en la nit talment les restes del cataclisme d'un regne de gegants, d'on monjos guerrers baixant amb la cota de malles sota la capa blanca acudien a rebre'm a cavall de rossins de potes robustes que feien un soroll compassat sobre l'asfalt de la carretera per on venia ja a buscar-me Pelegrí Vidal, estossegant i embolicat amb una flassada cap i tot, i em deia: 'perdona, si no he arribat més prompte a l'estació a esperar-te, però és que estic malalt i he hagut d'alçar-me a posta del llit'; entràvem al poble, i a casa seua la dona em feia un ou fregit amb bona cosa d'oli per sucari, una tallada de pernil, i arribaven un a un els amics de Pelegrí, llauradors del poble mateix o treballadors que baixaven cada dia a les fàbriques de l'Alcúdia i de Canals, saludaven, Pelegrí els oferia un gotet de vi dolç, i jo, mentre acabava de menjar-me la taronja, m'alçava a donar la mà a cada un que entrava, 'bona nit', 'bona nit'; 'encendrem la llar, que fa fresca', deia Pelegrí;

Joan Francesc Mira

'sí, més val...'; i un moment després ja tots feien rogle al voltant de les flames, jo bevia l'últim glop de vi, encenia un cigarret, i calia, com cada vegada, passar la prova més difícil, endevinar què hi havia darrere de cada cara tancada

o expectant, trobar les paraules justes inicials...".

La narració fabulada i poètica continuava, amb noms i llocs fingits, i conclouia amb una visió que era, en substància, la mateixa del *Mural* d'Estellés, o del *Darrer diumenge d'octubre* d'Al Tall, beneïts siguen. La visió que d'aquelles predicacions clandestines havia de sorgir lentament una multitud de fidels decidits "Que sabíem que algun dia havien de prendre per assalt la Ciutat Cap oblidadís, Cap d'aquest país ajustadís dels valencians que no arribaria verament a Regne fins que ells no vingueren en onades a submergir-la amb els noms sonors dels seus pobles i viles, des de Morella, Cinctorres i el Forcall, baixats de Culla, Benassal i Albocàsser, arribats de Serra, de Gilet i d'Olocau, de Polinyà, de Riola, Fortaleny i Simat, venint de Setla i Mirarrosa, de Parcent i de Castell de Castells, i fins de Guardamar, i encara de Sant Jordi, la Jana i Canet lo Roig, de la Vall d'Alba, de Cabanes i de Torreblanca, d'Artana i Eslida i de les Valls de Segó, de Llombai, de Montortal i de Massalavés, de Salem, de Rugat i Terrateig, de Tibi, de Castalla, de Relleu, d'Agost i del Fondó de les Neus, breu mostra bensonant dels llocs de les dotze tribus majors de la terra, que són les dels Portans, Maestrats i Planers, els Hortans, Edetans, Riberers, els Costerans, Saforans i Mariners, els Contestans, Vinalopans i Alacanters, els quals alhora junts a una veu confluirien per tots els camins del nord a entrar per la porta de les Torres dels Serrans, per tots els camins del sud cap a les Torres de Quart, ells vera esperança del Regne, durs i assenyats, sorgits de la terra igual que milers de joves guerrers que naixerien amb espasa i escut de les dents escampades del drac de Tebes". Fa trenta anys, jo era capaç d'escriure així, en un arravatament èpic o líric. Amb un patriotisme carnal, material, d'on podien nàixer aquells somnis multicolors, i alguns altres, que, passat més de mig segle (i especialment quan arriba l'octubre), tornen de tant en tant a somoure'm les entranyes.

“La narració fabulada i poètica continuava, amb noms i llocs fingits, i conclouia amb una visió que era, en substància, la mateixa del ‘Mural’ d’Estellés, o del ‘Darrer diumenge d’octubre’ d’Al Tall, beneïts siguen”